

Kadernota 2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1.	Aanbiedingsbrief.....	3
2	Leeswijzer	5
3	Financieel technische kaders 2026-2029.....	5
3.1.1.	Uitgangspunten en parameters	5
3.1.2.	Voorstel voor financieel evenwicht in de begroting 2026	6
3.1.3.	Financiële effecten van het voorstel voor financieel evenwicht in de begroting 2026	7
3.1.4.	Overige financieel technische kaders 2026-2029	8
4	Beleidsinhoudelijke kaders 2026-2029	8

1 Inleiding

1.1. Aanbiedingsbrief

Renswoude, 3 juni 2025

Aan de leden van de raad van de gemeente Renswoude,

Voor u ligt de kadernota 2026 van het college. Met deze kadernota stelt het college kaders voor aan de gemeenteraad voor de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Inleiding

In een dynamische tijd als deze, wil het gemeentebestuur op lokaal niveau helder en betrouwbaar blijven. En naar beste kunnen de dienstverlening vormgeven aan onze inwoners en bedrijven. De geopolitieke ontwikkelingen zijn meer in beweging dan ooit; de veiligheid in de wereld staat onder druk. In eigen land zorgen de val van het kabinet en de aankomende verkiezingen voor politieke onzekerheid. Juist in tijden van onzekerheid is het belangrijk dat inwoners en ondernemers kunnen rekenen op duidelijke keuzes, toegankelijke dienstverlening en goede ondersteuning. We zien dat de samenleving complexer wordt. Vragen rondom de betaalbaarheid van wonen, de toekomst voor onze agrariërs, de zorg voor milieu en klimaat, en het waarborgen van bestaanszekerheid voor alle inwoners staan nadrukkelijk op de agenda.

Zorg aan inwoners

Het college heeft kennisgenomen van de in de voorjaarsnota van het Rijk aangekondigde extra middelen voor jeugdzorg. Ons dorpssteam ziet het aantal kinderen dat zorg nodig heeft toenemen. Bovendien zien we dat de casuïstiek steeds ingewikkelder wordt. Naast een beroep op de Jeugdwet zien we ook een toenemend beroep op ondersteuning vanuit de WMO en Participatiewet. De kosten nemen toe en dit komt voor rekening van de gemeente. Het gaat hierbij om open-einde-regelingen. Dat wil zeggen dat deze kostenpost geen beperking kent als het gaat om het aantal kinderen, dat hier gebruik van kan maken. Wij maken ons zorgen over de grote effecten die dit kan hebben voor onze gemeentebegroting. We blijven ons richten op preventie en het vroegtijdig signaleren van problemen, vooral daar waar de hulp het hardst nodig is. Om de sterke toename in jeugdhulp af te remmen, kiezen we waar mogelijk voor normaliseren. Ons Dorpssteam werkt daarbij nauw samen met partners met specialistische kennis, zodat we onze jeugd zo goed mogelijk kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

Wonen

Er is een grote vraag naar geschikte woningen, passend bij de levensfase van onze jongeren en ouderen. Het is nodig om toekomstgerichte keuzes te maken om in deze woonbehoefte te kunnen voorzien. Essentieel daarbij is dat er verder wordt nagedacht over de uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid als het gaat om natuur, stikstof, drinkwater, verkeer en bereikbaarheid en een gezonde leefomgeving. Het college wil graag bouwen binnen de beken mogelijk maken aan de zuid- en zuidwestkant van het dorp, grenzend aan de huidige bebouwing.

Financiën

De financiële ruimte van onze gemeente staat onder druk. In de vorige kadernota schetsten wij een zorgelijk financieel perspectief, met vanaf 2026 mogelijke noodzaak tot bezuinigingen. De recente voorjaarsnota van het Rijk biedt gemeenten weliswaar op korte enige verlichting, maar de structurele problematiek blijft bestaan. Gemeenten hebben te maken met een fundamentele disbalans tussen hun wettelijke taken, de beschikbare middelen en de daarbij behorende verantwoordelijkheden.

Die spanning is zichtbaar in onze Voorjaarsrapportage 2025. De financiële uitgangspositie van gemeente Renswoude is solide. Zowel de jaarrekening 2024 als de geactualiseerde begroting 2025 sluiten positief af, en de weerstandsratio is gezond. Vanaf 2026 ontstaan negatieve begrotingssaldi. De lasten nemen toe, onder andere door CAO-afspraken, stijgende lasten Jeugdzorg en WMO en doorwerking van financieringslasten. We zien de financiële lasten van onze taken sneller toenemen dan de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt.

Via de VNG en de K-80 blijven we met het Rijk het gesprek voeren over een structureel houdbare financiering voor gemeenten. Lokaal bereiden we ons voor op maatregelen om de financiën van onze gemeente toekomstbestendig te houden. In deze

kadernota doen wij u een voorstel voor het in evenwicht brengen van de begroting 2026, met behoud van onze beleidsmatige koers en ambities. Dit is het moment waarop u als raad de mogelijkheid heeft bij te sturen en richting te geven aan de keuzes.

Wij nodigen u uit tot behandeling van de kadernota 2026 over te gaan.

Burgemeester en wethouders van Renswoude,

Burgemeester,
Mw. P. Doornenbal-van der Vlist

de Secretaris,
Dhr. E. Jansonius

2 Leeswijzer

De kadernota 2026 vormt de opmaat naar de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027–2029. In deze leeswijzer geven we een toelichting op de opbouw en inhoud van het document.

Hoofdstuk 3 bevat de financieel-technische kaders 2026-2029, waaronder uitgangspunten, parameters en het voorstel van het college om tot een structureel en reëel sluitende begroting 2026 te komen. Ook worden hier de financiële effecten van dit voorstel doorerekend. Het hoofdstuk sluit af met overige financieel-technische kaders 2026-2029.

Hoofdstuk 4 beschrijft de beleidsinhoudelijke kaders 2026-2029.

De financiële tabellen in deze kadernota geven inzicht in de afwijkingen ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028, zoals opgenomen in de voorjaarsrapportage 2025. Daarbij geldt:

- Meer baten dan begroot zijn weergegeven als +
- Minder baten dan begroot zijn weergegeven als -
- Meer lasten dan begroot zijn weergegeven als -
- Minder lasten dan begroot zijn weergegeven als +

3 Financieel technische kaders 2026-2029

3.1.1. Uitgangspunten en parameters

Uitgangspunten

Het college stelt de raad voor om de volgende uitgangspunten te hanteren bij het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029:

- a. Het vertrekpunt is de geactualiseerde begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 zoals opgenomen in de voorjaarsrapportage 2025 van gemeente Renswoude;
- b. De geactualiseerde begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 wordt aangevuld met de raming voor het jaar 2029;
- c. De begroting wordt aangevuld met de effecten van de nog te verwerken meicirculaire en de nog te verschijnen septembercirculaire 2025;
- d. De begroting 2026 dient structureel en reëel in evenwicht te zijn;
- e. Het beroep op het gemeentelijke weerstandvermogen (algemene reserve) wordt zo beperkt mogelijk gehouden;
- f. De hieronder opgenomen parameters worden gehanteerd.

Parameters

Voor de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 hanteren we de volgende parameters:

Parameters begroting 2026

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Netto materiele consumptie	2,10%	2,10%	2,10%	2,10%
Loonvoet sector overheid	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Overheidsinvesteringen	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Mutaties gemeentelijke tarieven				
Leges	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Onroerende zaakbelastingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Afvalstoffenheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd
Rioolheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd
Grafrechten	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Overige gemeentelijke belastingen en heffingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Financiering				
Rente grondexploitaties	1,50%	1,50%	2,00%	2,00%
Rente investeringen	1,50%	1,50%	2,00%	2,00%

3.1.2. Voorstel voor financieel evenwicht in de begroting 2026

De voorjaarsrapportage 2025 van gemeente Renswoude laat een verslechterd financieel perspectief zien. De lasten nemen sneller toe dan de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt. Vanaf 2026 resulteert dit bij ongewijzigd beleid in begrotingstekorten. Deze ontwikkeling vraagt om beleidsmatige en financiële keuzes, met als uitgangspunt van het college dat het eerstvolgende begrotingsjaar (2026) structureel en reëel in evenwicht moet zijn.

Het college kiest er nadrukkelijk voor om de huidige beleidskoers in stand te houden. Er worden in deze kadernota dan ook geen ingrijpende ombuigingen voorgesteld die fundamentele beleidswijzigingen met zich meebrengen. Wel is het nodig te prioriteren en te temporiseren. Voorgesteld wordt het uitvoeringstempo van bepaalde ambities bij te stellen, zonder dat dit afbreuk doet aan de onderliggende beleidsdoelstellingen.

Het voorstel bestaat uit drie onderdelen:

1. Gefaseerde uitvoering van projecten en investeringen

In de meerjareninvesteringsplanning is beoordeeld of bepaalde projecten op een later moment kunnen worden gerealiseerd. Daarbij is nadrukkelijk niet slechts gekeken naar het financiële effect, maar ook naar de inhoudelijke en praktische uitvoerbaarheid van de projecten. Bij de afweging tot fasering zijn verschillende aspecten meegenomen, zoals het effect op veiligheid, de samenhang met andere werkzaamheden, de beschikbare ambtelijke en uitvoeringscapaciteit en – waar van toepassing – de gevolgen van uitstel voor inkomsten of extra exploitatielasten. Het college stelt op basis daarvan voor om de uitvoering van enkele investeringen te verschuiven, waarmee de kapitaallasten en de druk op de ambtelijke capaciteit beter worden gespreid. De fasering leidt niet tot extra exploitatielasten en blijft binnen de kaders van de huidige beleidsdoelstellingen. De voorgestelde aanpassingen in de planning zijn als volgt:

Fasering projecten en investeringen	Oorspronkelijk uitvoeringsjaar	Nieuw startjaar uitvoering
IBOR fase 2 Van Reedeweg eo	2025	2027
Riool fase 2 Van Reedeweg eo	2025	2027
Rioolgemalen 2025	2025	2026
Openbare verlichting vervanging armaturen 2025	2025	2026
Groot onderhoud straatmeubilair 2023-2024	2025	2026
Groot onderhoud straatmeubilair 2025	2025	2026
Reconstructie Oude Holleweg	2025	2026
Groot onderhoud sportvelden 2023-2025	2025	2026
Uitbreiding begraafplaats	2025	2028
Reconstructie Barneveldsestraat	2026	2027
Openbare verlichting vervanging armaturen 2026	2026	2028
Overlagen Hopeseweg	2026	2027
Groot onderhoud/verduurzaming complex 10+24 Emminkhuizenlaan	2026	2027
Openbare verlichting vervanging armaturen 2027	2027	2029
Groot onderhoud/verduurzaming woningen 2027	2027	2028
Groot onderhoud/verduurzaming woningen 2028	2028	2029
Overlagen Woudegge	2028	2029
GRP Kastanjelaan fase 5 (2e deel)	2028	2030
IBOR Kastanjelaan fase 5 (2e deel)	2028	2030
Groot onderhoud/verduurzaming woningen 2029	2029	2030

Opgemerkt wordt dat de vervanging van verlichtingsarmaturen onafhankelijk is van de overgang op LED-verlichting. De overgang op LED-verlichting wordt onverminderd voortgezet. Daarnaast wordt het onderhoud aan wegen in het buitengebied in samenhang gezien met de werkzaamheden rond de N224. Hierbij geldt als uitgangspunt dat de bereikbaarheid van het gebied en de verkeersveiligheid te allen tijde gewaarborgd moeten blijven.

2. Benutten Bestemmingsreserve arbeidsmarkt

De bestemmingsreserve arbeidsmarkt is ingesteld om schommelingen in de personeelslasten op te vangen. Het college stelt voor om in 2025 € 1.580.000 aan de Bestemmingsreserve arbeidsmarkt toe te voegen, ter dekking van de hogere lasten als gevolg van de nieuwe CAO-afspraken. In de jaren 2027 tot en met 2029 wordt de reserve vervolgens benut om de structurele stijging van de loonkosten deels op te vangen.

3. Benutten surplus Algemene reserve – niet geblokkeerd

Traditioneel geldt dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Het inzetten van reserves voor structurele uitgaven was in het verleden niet toegestaan. Met de invoering van een nieuwe regeling is het onder voorwaarden mogelijk om een deel van het overschot op de algemene reserve in te zetten voor het dekken van structurele lasten. Voorwaarde is onder meer dat de gemeente beschikt over een gezonde solvabiliteit en een toereikend weerstandsvermogen. Gemeente Renswoude voldoet aan deze voorwaarden. Het college stelt voor om binnen de toegestane ruimte maximaal 10% van het niet-geblokkeerde deel van de algemene reserve aan te wenden om de begroting voor 2026 structureel sluitend te maken.

3.1.3. Financiële effecten van het voorstel voor financieel evenwicht in de begroting 2026

Het financiële vertrekpunt voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 is de geactualiseerde begroting 2025 en de bijbehorende meerjarenraming 2026-2028, zoals opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2025 van gemeente Renswoude.

Aanvulling met de meerjarenraming voor het jaar 2029 leidt tot onderstaande tabel:

Totaal begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029

*(Bedragen * € 1.000)*

	2025	2026	2027	2028	2029
Begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028	587	640	980	1.017	1.017
Gevolgen decembercirculaire 2024	23	23	37	141	626
Gevolgen voorjaarsnota 2025 van het Rijk	153	376	390	82	116
Gevolgen actuele financiële inzichten	1.301	-947	-952	-1.047	-977
Gevolgen onontkoombare ontwikkelingen	-498	-763	-1.026	-1.104	-1.241
Mutaties reserves	0	-68	-147	-130	-130
Totaal begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029	1.565	-738	-718	-1.040	-588

Doorrekening van het collegevoorstel om te komen tot een sluitende begroting 2026 leidt tot de volgende geraamde begrotingssaldi:

*(Bedragen * € 1.000)*

Doorrekening voorstel begroting 2026	2025	2026	2027	2028	2029
Voorjaarsrapportage 2025 en meerjarenraming 2026-2029	1.565	-738	-718	-1.040	-588
Mutaties reserves (excl. inzet surplus Algemene reserve)	-1.580	555	286	256	300
Benutten surplus Algemene reserve	0	535	0	0	0
Wijzigingen in mutaties voorzieningen	0	-45	-20	-1	-4
Rentelasten investeringsprojecten	90	111	100	18	-80
Afschrijvingslasten investeringsprojecten	0	230	302	194	189
Totaal begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029	75	648	-49	-572	-183
<u>Waarvan:</u>					
Structureel	-70	0	-480	-990	-644
Incidenteel	146	648	430	417	461
Totaal begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029	75	648	-49	-572	-183

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet de raad erop toe dat de begroting voor het komende jaar structureel en reëel in evenwicht is. De raad kan hiervan afwijken, indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.

Bovenstaande tabel laten zien dat het voorstel van het college leidt tot een structureel en reëel sluitende begroting voor het jaar 2026. Voor de jaren 2027 tot en met 2029 resteren echter nog negatieve begrotingssaldi. Het structureel op orde brengen van de begroting in de jaren na 2026 vraagt om nadere keuzes en blijft een aandachtspunt voor de komende periode.

3.1.4. Overige financieel technische kaders 2026-2029

Voor een aantal ontwikkelingen bestaat op dit moment nog onvoldoende inzicht in de financiële consequenties, waardoor verwerking in de financiële tabellen nog niet mogelijk is. Naar verwachting zullen deze ontwikkelingen bij het uitwerken van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 wel een rol spelen.

Aan de batenzijde wordt in de loop van 2025 duidelijkheid verwacht uit de mei- en septembercirculaires van het Gemeentefonds. Op basis van eerdere ervaringen is de verwachting dat deze circularies zullen leiden tot een positieve bijstelling van de algemene uitkering. Daarnaast wordt rekening gehouden met incidentele inkomsten, bijvoorbeeld uit subsidies of winstnemingen binnen de grondexploitatie, die bijdragen aan een verbetering van het begrotingssaldo.

Aan de lastenzijde voorzien wij een structurele stijging van de ICT-uitgaven vanaf 2026. Momenteel wordt onderzocht welke omvang deze lastenstijging zal hebben. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een mogelijke structurele toename van circa € 100.000 per jaar.

Zodra bovenstaande ontwikkelingen voldoende concreet en financieel onderbouwd zijn, zal het college deze aan de raad voorleggen en – waar mogelijk en nodig – verwerken in de programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027–2029.

4 Beleidsinhoudelijke kaders 2026-2029

De gemeenteraad heeft het college geen signalen gegeven over gewenste wijzigingen in de bestaande beleidskaders voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027–2029. Daarmee vormt het actuele beleid het uitgangspunt voor de uitwerking van de begroting.

Wel ziet het college aanleiding om enkele beleidsmatige ontwikkelingen te betrekken bij de opstelling van de begroting en meerjarenraming. Voor de onderstaande onderwerpen wordt voorgesteld deze financieel en beleidsmatig te verwerken in de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027–2029:

- **Uitbreiding formatie juridische handhaving per 1-1-2026:**
Voorgesteld wordt om de formatie van team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) uit te breiden met 0,56 fte voor een jurist handhaving. De huidige formatie is onvoldoende toereikend om de in het vastgestelde VTH-beleid geprioriteerde handhavingstaken adequaat uit te voeren. Met deze uitbreiding wordt invulling gegeven aan de wettelijke toezicht- en handhavingstaken en wordt tevens voldaan aan de provinciale kwaliteitscriteria en de afspraken uit het uitvoeringsprogramma.
- **Bestemming (decentralisatie-)uitkering openbare bibliotheken vanaf 2026:**
Gemeente Renswoude ontvangt in 2026 via het Gemeentefonds een decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken. Ook na 2026 zal de gemeente via het Gemeentefonds financiering voor het lokale bibliotheekwerk ontvangen. In 2026 bedraagt de decentralisatie-uitkering € 100.000. Deze middelen kunnen door gemeenten naar eigen inzicht worden besteed. Het college stelt voor om het niet-benutte deel van de uitkering, dat niet direct benodigd is voor het lokale

bibliotheekwerk, in te zetten voor bredere cultureel-maatschappelijke doelen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de lokale beleidsvrijheid binnen de bestedingsruimte van de uitkering.

De financiële effecten van bovenstaande ontwikkelingen zijn nog niet verwerkt in het in hoofdstuk 3 gepresenteerde voorstel voor het bereiken van financieel evenwicht. Deze posten zullen bij de verdere uitwerking van de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027–2029 worden betrokken en van een passende dekking worden voorzien.